

אמרה העניה: ולי אין לחם לשבעה ולא דירה מרווחה, אף לא פרוטה לפרוטה, כל שכן שאין לי כסף וזהב ותכשיטים יקרים. אך חלילה לי מלהתאונן; תודה לאל, איני מבוישת חס ושלום בבית בעלי; אדרבא, הוא מכבדני יותר מגופו ואינו נוקף אצבע עד שהוא שואל את דעתי; עושר אין לי, אבל איני חסרה נחת.

כיוון ששמעה העשירה כך, אמרה לאחותה העניה: ולואי יהיה חלקי עמך.

ור' יעקב הפטיר:

כן, אדוני הגבאי, אתם יהודי אשכנז נותנים לרבוננו של עולם כל טוב, כסף וזהב ותכשיטים יקרים והוא יתברך רואה אצלכם חיים של עושר, אבל לא של כבוד ולא של נחת, שאין אתם שואלים כלל בעצתו ואינכם שומרים את מצותיו. אדרבא, אתם הנגידים והמצווים. וכשרבוננו של עולם רוצה קצת נחת הוא משכים ומעריב לבתי־מדרושותינו, שאין בהם רחבות, אבל יש בהם שמחת הלב וכבוד התורה.

יגדל ויחנך

ט"ז. "תיקון" מי תיקן?

ר' יעקב, שהיה מתנגד לדרכי החסידים, על תפלתם שלא בזמנה ועל אהבתם ללגימה, נכנס פעם לבית המדרש של חסידים. כיוון שראו מתפללי בית המדרש אורח, טפלו עליו ותבעו ממנו ממון ל"משקה", הנקרא "תיקון", כמנהג חסידים. אמר להם:

יגדל ויחנך

הריני מוכן ומזומן ליתן לכם, ובלבד שתגידו לי מי תיקן את

י

התיקון.

כיוון שלא היתה תשובה בפיהם הפטיר ואמר:

מקובלנו: אברהם תיקן תפלת שחרית; יצחק — מנחה; יעקב — ערבית. שמע מינה: לוס תיקן את ה"תיקון".

י"ז. קל וחומר מכוס

ר' יעקב סעד פעם על שולחנו של איש אחד. מזג לו בעל הבית כוס יין ראשונה, לא סירב ר' יעקב ושתה מפני הכבוד. מזג לו בעל הבית כוס שניה, סירב תחילה והסכים מפני טעמי נימוס. כיוון שמזג לו בעל הבית כוס שלישית סירב ר' יעקב לחלוטין, אלא שגם הפעם לא יכול היה לעמוד בסירובו, מאחר שבעל הבית היה דוחק ומפציר בו.